17e Kamer

Nr. griffie: 2007/NT/1151
Nr. PG: GC 4399/07
Nr. arrest:
C/966/14

10 juni 2014

Het hof van beroep te Gent, zeventiende correctionele kamer, heeft het volgende arrest gewezen in de zaak:

Not.nr. DE.66.LC.100214

van:
het openbaar ministerie

tegen:

1. Nr. , verzekeraar, geboren te op , wonende te , met ondernemingsnummer , oprichting , met maatschappelijke zetel te met als curatoren meester advocaat met kantoor , en meester , advocaat met kantoor te ,

2. Nr. , architect, geboren te op wonende te

beklaagden,

verdacht van:

te

de eerste (bouwheer) en de tweede (bouwheer) vanaf 9 juli 2002 tot en met datum der dagvaarding (16 januari 2007)
de derde (architect) vanaf 9 juli 2002 tot 11 september 2003 (stuk 44)

door het wanbedrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks te hebben meegewerkt, of door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd, of door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt, als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek

A. bij inbreuk op de artikelen 2, 99 § 1-1°, 146 al. 1-1°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening de bij artikel 99 § 1,1° bepaalde handelingen, werken of wijzigingen hetzij zonder voorafgaande vergunning hetzij in strijd met de vergunning hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning hetzij in geval van schorsing van de vergunning te hebben uitgevoerd, voortgezet of in stand gehouden, door in strijd met de stedenbouwkundige vergunning te hebben gebouwd, op een grond één of meer vaste inrichtingen te hebben geplaatst, een bestaande vaste inrichting of bestaand bouwwerk te hebben afgebroken, herbouwd, verbouwd of uitgebreid, met uitzondering van instandhoudings- of onderhoudswerken die geen betrekking hebben op de stabiliteit,

de strafsanctie voor het instandhouden van inbreuken, bedoeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7° van artikel 146 van voormeld decreet, geldt niet voor zover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdige gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijk kwetsbare gebieden,

in casu,

het niet naleven van de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door het college van burgemeester en schepenen op 9 juli 2002
door op de percelen de eengezinswoningen niet ieder te hebben voorzien van een hemelwaterput van 5.000 liter en de meergezinswoning niet te hebben voorzien van een hemelwaterput van 7.000 liter,

gelegen in ruimtelijk niet kwetsbaar gebied, meer bepaald in woongebied volgens het gewestplan d.d. 7 mei 1978 (stuk 18).

B. bij inbreuk op de artikelen 2, 146 al. 1-6°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, een inbreuk te hebben gepleegd op de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften uitgevaardigd krachtens onderhavig decreet, pleegt na de datum van inwerkingtreding van dit decreet, of dit voortzet of in stand houdt, op welke wijze ook, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn,

de strafsanctie voor het instandhouden van inbreuken, bedoeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7° van artikel 146 van voormeld decreet, geldt niet voor zover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdige gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijk kwetsbare gebieden,

in casu artikel 8 van de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 niet te hebben nageleefd zoals nader omschreven in tenlastelegging A.

Met de omstandigheid voor de eerste, de tweede en de derde dat de tenlasteleggingen A en B gepleegd werden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, verkavelen, te koop, te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussen personen optreden bij de uitoefening van hun beroep in de zin van art. 146 laatste lid van het decreet van 18 mei 1999 (feiten vanaf 1 mei 2000).

De kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp van het misdrijf is, zijnde:
Ligging:
-
-
-
-

Aard en oppervlakte:
- Perceel : huis 1 a en 72 ca
- Perceel : huis 2 a en 2 ca
- Perceel : huis 2 a en 43 ca
- Perceel : huis 2 a en 75 ca

Wijk en nummer van het kadaster:

en de eigenaars ervan geïdentificeerd zijnde als:
- Perceel geboren te op wonende te
- Perceel , gevestigd te met ondernemingsnummer
- Perceel : geboren te op en geboren te op beiden wonende te
- Perceel : geboren te op en geboren te op beide wonende te

die de eigendomstitel hebben verkregen
- Perceel : krachtens de akte van aankoop d.d. 09/12/2003
- Perceel : krachtens de akte van aankoop d.d. 29/09/2003
- Perceel : krachtens de akte van aankoop d.d. 21/05/2003
- Perceel : krachtens de akte van aankoop d.d. 14/02/2003.

V

Bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, 13de kamer, van 14 september 2007 werd op tegenspraak, toepassing makend van artikel 65 lid 1 Strafwetboek, als volgt beslist:

Op strafrechtelijk gebied:

Ontslaat derde beklaagde van verdere rechtsvervolging zonder kosten.

Verklaart eerste beklaagde en tweede beklaagde schuldig aan de feiten voorwerp van de telastleggingen A en B.

Toepassing makend van artikel 65, eerste lid van het Strafwetboek voor eerste en tweede beklaagde;

Veroordeelt eerste beklaagde en tweede beklaagde voor deze feiten samen elk tot een geldboete van € 500, vermeerderd met 45 deciemen, gebracht op € 2.750;

Zegt dat bij niet betaling binnen de door de wet bepaalde termijn de lastens eerste beklaagde hierboven uitgesproken geldboete kan worden vervangen door een gevangenisstraf van 90 dagen;

Spreekt in hoofde van eerste en tweede beklaagden de verplichting uit om elk EENMAAL een bedrag van € 25, met 45 deciemen verhoogd, € 137,50 bedragende, te betalen bij wijze van bijdrage tot financiering van het Fonds tot financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden.

Legt aan eerste en tweede beklaagde elk bovendien een vergoeding op van € 28,84 bedoeld door artikel 77 koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende tarief in strafzaken;

Begroot de gerechtskosten in hun geheel op de som van € 120,93.

Veroordeelt eerste en tweede beklaagde hoofdelijk tot een gedeelte van deze gerechtskosten, aan hun zijde begroot de som van € 113,26.

Legt de overige kosten (dagvaarding van derde beklaagde) ten laste van de Belgische Staat.

Herstelvordering

Beveelt op vordering van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente in de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur tot het uitvoeren van aanpassingswerken aan het onroerend goed gelegen te percelen wat impliceert het plaatsen van de hemelwaterputten zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning en dit binnen een termijn van zes maanden, niet zijnde een dwangsomtermijn in de zin van artikel 1385bis Ger.W., vanaf de dag waarop dit vonnis in kracht van gewijsde zal treden;

Zegt voor recht bij toepassing van artikel 153 al. 1 van het decreet van 18 mei 1999 dat voor het geval deze herstelmaatregel niet binnen de vastgelegde termijn wordt uitgevoerd, het college van burgemeester en schepenen en de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur, elk afzonderlijk, ambtshalve in de uitvoering van de bevolen herstelmaatregel zullen kunnen voorzien.

Zegt voor recht dat op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur door de beklaagden een dwangsom zal worden verbeurd van € 100 per dag vertraging in de nakoming van dit bevel.

•

Tegen voormeld vonnis werd hoger beroep ingesteld op:

- 28 september 2007 door de eerste beklaagde tegen alle schikkingen te zijnen laste;
- 28 september 2007 door de tweede beklaagde tegen alle schikkingen te haren laste;
- 1 oktober 2007 door het openbaar ministerie tegen alle schikkingen wat de eerste, tweede en derde beklaagde betreft.

• • •

Bij tussenarrest van dit hof en deze kamer van 13 december 2011 werd o.m. overwogen:

"1. Het hoger beroep van de eerste beklaagde en het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de eerste rechter over de strafvordering en de herstelvordering tegen de eerste, de tweede en de derde beklaagde zijn tijdig en regelmatig naar de vorm ingesteld; ze zijn ontvankelijk.

Daarentegen is het hoger beroep ingesteld door meester advocaat te handelend als lasthebber ad hoc voor de niet ontvankelijk. Uit het vonnis van de correctionele rechtbank te Dendermonde van 2 maart 2007 blijkt dat meester advocaat te werd aangesteld als lasthebber ad hoc over de en niet meester (zie stuk 7 strafdossier). Meester kon zichzelf niet de hoedanigheid van lasthebber ad hoc over de toe-eigenen en om ontvankelijk te zijn had het beroep namens de rechtspersoon moeten aangetekend zijn door de lasthebber ad hoc meester of een advocaat optredend voor hem. Concreet heeft dit verder echter geen consequenties, gelet op het ontvankelijk beroep van het openbaar ministerie, dat mede is gericht tegen de beslissing van de eerste rechter over de strafvordering en de herstelvordering tegen de tweede beklaagde

2. De door de eerste rechter in hoofde van de eerste en de tweede beklaagde uitgesproken straf is onwettig nu elk van beide beklaagden voor de telastleggingen A en B samen veroordeeld werd tot een geldboete van € 500, vermeerderd met 45 deciemen, gebracht op € 2.750, terwijl de minimum geldboete voor deze misdrijven, gelet op de (eveneens bewezen verklaarde) omstandigheid dat ze gepleegd werden door personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, verkavelen, te koop, te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen, € 2.000 bedraagt.

De veroordeling van de eerste en de tweede beklaagde tot elk een geldboete van € 500 is niet gemotiveerd nu de eerste rechter niet overwogen heeft dat er verzachtende omstandigheden zouden in aanmerking zijn genomen, noch deze omstandigheden in hoofde van de eerste en de tweede beklaagde heeft vermeld, noch melding heeft gemaakt van de toepassing van artikel 21ter van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering.
Het bestreden vonnis dient dan ook te worden tenietgedaan.

3. In fine van de telastlegging A dient waar er staat:
"gelegen in ruimtelijk niet kwetsbaar gebied, meer bepaald in woongebied volgens het gewestplan d.d. 7 mei 1978",
dit te worden gelezen als:
"gelegen in ruimtelijk niet kwetsbaar gebied, meer bepaald in woongebied volgens het gewestplan vastgesteld bij koninklijk besluit van 30 mei 1978."

De aldus verbeterde telastlegging A heeft betrekking op dezelfde feiten als diegene die er in de oorspronkelijke dagvaarding aan ten grondslag liggen en de beklaagden hebben er zich op verdedigd. Het gaat enerzijds om een rechtzetting van een materiële vergissing en anderzijds om een aanvulling/precisering die blijken uit het strafdossier waarover tegenspraak werd gevoerd en met betrekking tot dewelke de beklaagden zich niet konden vergissen.

De telastlegging B dient taalkundig te worden verbeterd als volgt:

"Bij inbreuk op de artikelen 2, 146, eerste lid, 6°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, een inbreuk op de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften uitgevaardigd krachtens onderhavig decreet, te hebben gepleegd na de datum van inwerkingtreding van dit decreet, of dit te hebben voortgezet of in stand gehouden, op welke wijze ook, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn;
(...)".

De aldus (taalkundig) verbeterde telastlegging B heeft evident betrekking op dezelfde feitelijke gedragingen als diegene die er in de oorspronkelijke dagvaarding aan ten grondslag liggen en de beklaagden hebben er zich op verdedigd.

Telkens hierna sprake is van de telastleggingen A en B, betreft het deze telastleggingen zoals omschreven in de oorspronkelijke dagvaarding en hiervoor verbeterd."

4.1. Bij decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid werden onder meer de artikelen 99 en 146 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna: Stedenbouwdecreet 1999) gewijzigd. In uitvoering van artikel 110 van het aanpassings- en aanvullingsdecreet werden de diverse wijzigingen aan het Stedenbouwdecreet 1999 gecoördineerd bij besluit van de Vlaamse regering van 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening. Deze coördinatie draagt als opschrift: "Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening" (hierna: VCRO). Dit gecoördineerde decreet is in werking getreden op 1 september 2009.

De onder de telastlegging A te last gelegde feitelijke gedragingen, nl. het bouwen in strijd met de stedenbouwkundige vergunning, maakte in de periode van de te last gelegde feiten een inbreuk uit op artikel 99, § 1, 1° Stedenbouwdecreet 1999, strafbaar gesteld door de artikelen 146, eerste lid, 1°, en tweede lid, 147 en 149 Stedenbouwdecreet 1999. Sedert 1 september 2009 maakt dit een inbreuk uit op artikel 4.2.1, 1°, a) VCRO, strafbaar gesteld door de artikelen 6.1.1, eerste lid, 1°, en tweede lid, 6.1.3 en 6.1.41 VCRO.

De onder de telastlegging B te last gelegde feitelijke gedragingen, nl. het plegen van een inbreuk op de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften uitgevaardigd krachtens onderhavig decreet, maakte op het tijdstip van de te last gelegde feiten een inbreuk uit op artikel 146, eerste lid, 6° Stedenbouwdecreet 1999, strafbaar gesteld door de artikelen 146, eerste lid, 6°, en tweede lid, 147 en 149 Stedenbouwdecreet 1999. Sedert 1 december 2009 maakt dit een inbreuk uit op artikel 6.1.1, eerste lid, 6° VCRO, strafbaar gesteld door de artikelen 6.1.1, eerste lid, 6°, en tweede lid, 6.1.3 en 6.1.41 VCRO.

4.2. De vaststellingen in randnummer 4.1 houden geen heromschrijving in van de aan de drie beklaagden te last gelegde feiten, doch betreffen de loutere vaststelling dat, in acht genomen de decreetswijziging die zich heeft voorgedaan tussen het tijdstip van de te last gelegde feiten en het huidig arrest, deze feitelijke gedragingen nog steeds strafbaar zijn gesteld.

en werd op tegenspraak als volgt beslist:

Verklaart het hoger beroep van de tweede beklaagde niet ontvankelijk.

Verklaart het hoger beroep van de eerste beklaagde en het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de eerste rechter over de strafvordering en de herstelvordering tegen de eerste, de tweede en de derde beklaagde ontvankelijk en er over beslissende:

doet het bestreden vonnis teniet;

verbetert de telastleggingen A en B zoals hiervoor in randnummer 3 nader bepaald;

en alvorens ten gronde te beslissen op strafrechtelijk gebied:

belast architect met een deskundigenonderzoek, met als opdracht:

1) kennis te nemen van het strafdossier alsook van de door partijen overgelegde stukken en van de feitelijke inlichtingen die de partijen desbetreffend zullen mededelen;

2) de percelen gelegen te waarop de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning, waarvan sprake in het strafdossier, werden gebouwd, te onderzoeken, in aanwezigheid, minstens na behoorlijke oproeping van de partijen en hun raadslieden, en te laten kennen of de vier eengezinswoningen ieder voorzien zijn van een hemelwaterput (regenwaterput)

van 5.000 liter en of de meergezinswoning voorzien is van een hemelwaterput van 7.000 liter, alle zoals aangegeven op het goedgekeurde bouwplan, waarvan een deel zich in kopie bevindt in het strafdossier (zie stuk 16, onderkaft 1);

3) na te gaan op welk perceel de meergezinswoning te , die diende voorzien te worden van een regenwaterput van 7.000 liter, is gelegen, er de kadastrale gegevens van te laten kennen en de eigenaar(s) ervan te identificeren;

4) na te gaan wanneer precies de bouw van de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning werd aangevangen en beëindigd en op welk tijdstip, rekening houdende met de aard van de werken en de praktische uitvoering ervan, de regenwaterputten normaliter zouden moeten geplaatst geweest zijn;

5) na te gaan wanneer de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning voorlopig werden opgeleverd;

6) alle terzake nuttige en dienstige inlichtingen te verstrekken en de opmerkingen van de partijen op zijn voorverslag op te tekenen en te beantwoorden;

7) van dit alles een met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag op te stellen, dat zal worden neergelegd ter correctionele griffie van het hof alhier binnen de vier maanden na het aanvaarden van zijn opdracht;

zegt dat indien de deskundige zijn verslag niet kan inleveren binnen de gestelde termijn zoals hierboven bepaald, hij gehouden is overeenkomstig artikel 974 van het Gerechtelijk Wetboek aan het hof in een met redenen omkleed verzoekschrift om de verlenging van de termijn te verzoeken, en dit vooraleer de gestelde termijn verstreken is;

zegt dat de deskundige bij de uitvoering van zijn opdracht de voorschriften van de artikelen 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek moet naleven met betrekking tot het deskundigenonderzoek die verenigbaar zijn met de wetsbepalingen en de beginselen van de strafvordering, waaronder deze die het contradictoir karakter van het deskundigenonderzoek waarborgen, zoals de uitnodiging van de partijen en hun raadslieden tot het bijwonen van de verrichtingen van de deskundige, het acteren van de mondelinge verklaringen hierbij van de partijen, zo deze aanwezig zijn, de mededeling van zijn verslag in voorlezing aan partijen en het beantwoorden in zijn definitief verslag van hun eventuele ter zake dienende opmerkingen.

Zendt de zaak voor verdere behandeling naar de terechtzitting van dinsdag 22 mei 2012 om 14.00 uur.

Houdt de beslissing omtrent de kosten aan."

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 22 mei 2012 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak in voortzetting werd gesteld naar de terechtzitting van 4 september 2012.

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 4 september 2012 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak in voortzetting werd gesteld naar de terechtzitting van 13 november 2012.

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 13 november 2012 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak in voortzetting werd gesteld naar de terechtzitting van 27 november 2012.

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 27 november 2012 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak in voortzetting werd gesteld naar de terechtzitting van 12 februari 2013.

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 12 februari 2013 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 23 april 2013.

•

Gezien het proces-verbaal van terechtzitting d.d. 23 april 2013 van de 17e correctionele kamer bij dit hof, waarbij de zaak werd uitgesteld naar de terechtzitting van 24 september 2013.

•

Het hof hoorde op de openbare terechtzitting van 24 september 2013 in het Nederlands:

- **de eerste beklaagde** in zijn middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester advocaat met kantoor te in de plaats van meester advocaat te

- **de tweede beklaagde** bij monde van haar curatoren meester advocaat met kantoor te en meester advocaat met kantoor te in haar middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester advocaat te

- **de derde beklaagde** in zijn middelen van verdediging, vertegenwoordigd door meester advocaat met kantoor te

- **het openbaar ministerie**, in zijn vordering, bij monde van mevrouw substituut-procureur-generaal.

•

1.
Het hof dient nog ten gronde te beslissen over de in het tussenarrest van 13 december 2011 ontvankelijk verklaarde hoger beroepen van de eerste beklaagde en het openbaar ministerie.

2.
De door het hof bij tussenarrest van 13 december 2011 aangestelde deskundige architect heeft zijn deskundig verslag op 20 september 2013 overgemaakt aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent. Het werd samen met het voorverslag door het openbaar ministerie neergelegd op de terechtzitting van deze kamer van het hof van 24 september 2013 en er werd tegenspraak over gevoerd.

Met betrekking tot de al dan niet aanwezigheid van een hemelwaterput van 5.000 liter voor ieder van de vier eengezinswoningen en van 7.000 liter voor de meergezinswoning, komt de deskundige tot het volgende besluit:

Op basis van de uitgevoerde onderzoeksmaatregelen
- *de visu*
- *test aanwezigheid regenwaterpomp*
- *camera-inspectie*

bevestigen wij dat er GEEN regenwaterputten werden geplaatst voor volgende eigenaars:
-
-
-
-

In analogie op bovenstaande, evenwel zonder cameraonderzoek en test regenwaterpomp te hebben uitgevoerd (omwille van geen toestemming) bevestigen wij op basis van enkel de visuele vaststellingen dat er GEEN regenwaterput werd geplaatst voor volgende eigenaars:
-
-
-
-

Rekening houdend dat we hier niet alle onderzoeksmaatregelen hebben kunnen uitvoeren zoals bij de andere woningen, is ons advies beperkend in omvang, en aanzien wij de interpretatie als analoog op de andere woningen als juridisch.

Op de vraag van het hof op welk perceel de meergezinswoning te (vermoedelijk huisnummer , die dienде voorzien te worden van een regenwaterput van 7.000 liter, is gelegen, welke de kadastrale gegevens ervan zijn en wie de eigenaar(s) zijn, antwoordde de deskundige het volgende:

De meergezinswoning is gelegen op het kadastraal perceel nr. te .
In heeft volgende eigenaars volgens kadaster:

Op het uittreksel van de kadastrale legger d.d. 09-03-2012 wordt mevrouw opgegeven als eigenaar.

Op basis van de verklaring heeft Mevrouw haar appartement verkocht in 2009 aan die het op haar beurt heeft doorverkocht aan

Mevrouw bleef kadastraal vermeld als mede-eigenares van de grond en gemene delen.

Is heden woonachtig op het adres

Is heden woonachtig op het adres

Is heden woonachtig op het adres

Op de vraag van het hof wanneer precies de bouw van de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning werd aangevangen en beëindigd, op welk tijdstip, rekening houdende met de aard van de werken en de praktische uitvoering ervan, de regenwaterputten normaliter zouden moeten geplaatst geweest zijn en wanneer de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning voorlopig werden opgeleverd, antwoordde de deskundige het volgende (na ook rekening te hebben gehouden met de opmerkingen van partij :

<u>Aanvang.</u>

Via telefonische navraag bij de Gemeente werd er geen meldingskaart 'aanvang der werken' door de opdrachtgever ingestuurd.
Wij hebben aldus geen kennis van enige officiële aanvangsdatum van de werkzaamheden.
Wij weten dat de vergunning werd verleend d.d. 9 juli 2002, dus normaliter zouden deze werken pas kunnen aangevat worden na verlening van vergunning.

<u>Beëindiging.</u>

Via telefonische navraag bij de Gemeente werd er geen meldingskaart 'einde der werken' door de opdrachtgever ingestuurd.
Wij hebben aldus geen kennis van enige officiële einddatum van de werkzaamheden.

Wij verwijzen naar ons verslag van 6 maart 2012 waarbij de PV van de opleveringen worden opgevraagd.
Wij hebben heden de opgevraagde documenten nog niet ontvangen.
➢ de deskundige verzoekt partijen de 4 PV's over te maken zoals vermeld in ons verslag van 6 maart 2012

Volgens de conclusies van Mr. worden volgende data vooropgesteld.
30/01/2003: afwerking riolering was nog niet gebeurd
21/02/2003: oplevering door architect
17/07/2003: oplevering door architect
20/04/2005: oplevering (opmerking hof: uit het proces-verbaal van voorlopige oplevering, neergelegd op de terechtzitting van het hof van 15 november 2011 door meester – zie stuk 13 kaft procedure – blijkt dat de voorlopige oplevering gebeurde op 2 april 2003 en niet op 20 april 2003)

Rekening houdend met het verloop van bouwwerken en de positie op plan van de regenwaterputten bevestigen wij dat het gebruikelijk is dat alle putten en rioleringsbuizen buiten het gebouw worden geplaatst, nadat de ruwbouwwerken zijn uitgevoerd, zodat het terrein te allen tijde toegankelijk is voor vrachtwagens en dat de beschadiging van de putten hierdoor wordt vermeden. Welk tijdsverloop in casu hiervoor ward voorzien of uitgezet, kunnen wij niet bevestigen.

Verder stelt de deskundige in zijn antwoord op de opmerkingen van partij nog het volgende:

Wij bevestigen dat de timing tot plaatsing van de regenwaterput eerder een uitvoeringsmethodologie van de aannemer is tijdens de uitvoering van de werken.
Wij bevestigen dat regenwaterputten zowel tijdens de uitvoering van de fundering (meestal dieper of verder op het terrein gelegen, achter het gebouw) als na de uitvoering van de ruwbouw (meestal dichter bij de straat gelegen, voor het gebouw) worden geplaatst.
Rekening houdend met de aangelegde terreinen, bevestigen wij dat de regenwaterputten ook heden nog uitgevoerd kunnen worden.

3.
Gelet op hetgeen in het tussenarrest van 13 december 2011 werd uiteengezet op pagina 7 onder randnummer 5, alinea 1 en 2, en gelet op de bevindingen van deskundige architect [illegible]t in de telastlegging A de zinsnede
"door op de percelen en de eengezinswoningen niet ieder te hebben voorzien van een hemelwaterput van 5.000 liter en de meergezinswoning niet te hebben voorzien van een hemelwaterput van 7.000 liter"
te worden gelezen als volgt:
"door op de percelen en de eengezinswoningen niet ieder te hebben voorzien van een hemelwaterput van 5.000 liter en op het perceel le meergezinswoning niet te hebben voorzien van een hemelwaterput van 7.000 liter".

Tevens dient de na de telastleggingen A en B gegeven kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp van het misdrijf is, te worden aangevuld met het perceel nummer en met de identificatie van de eigenaars ervan zodat er dient te worden gelezen:

"De kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp van het misdrijf is, zijnde:
Ligging:
- *Perceel .*
- *Perceel .*
- *Perceel .*
- *Perceel .*
- *Perceel .*

Aard en oppervlakte:
- *Perceel huis 1 a en 72 ca*
- *Perceel . huis 2 a en 2 ca*
- *Percee huis 2 a en 43 ca*
- *Perceel huis 2 a en 75 ca*
- *Perceel appartement gelijkvloers, appartement 1e verdieping en appartement 2e verdieping 2 a en 20 ca*

Wijk en nummer van het kadaster:

en de eigenaars ervan geïdentificeerd zijnde als:

- *Perceel* *geboren te* *op* *wonende te*
- *Perceel* *gevestigd te* *met ondernemingsnummer*
- *Perceel* *geboren te* *op* *en* *geboren te* *op* *beiden wonende te*
- *Perceel* *geboren te* *op* *en* *geboren te* *op* *beide wonende te*
- *Perceel*
  - *appartement gelijkvloers:* *wonende te*
  - *appartement 1e verdieping:* *wonende te*
  - *appartement 2e verdieping:* *wonende te*

die de eigendomstitel hebben verkregen

- *Perceel* *krachtens de akte van aankoop d.d. 09/12/2003*
- *Perceel* *krachtens de akte van aankoop d.d. 29/09/2003*
- *Perceel* *krachtens de akte van aankoop d.d. 21/05/2003*
- *Perceel* *krachtens de akte van aankoop d.d. 14/02/2003*
- *Perceel* *krachtens onderscheiden akten van aankoop, precieze data ervan niet gekend zijnde."*

Door het tussenarrest en de bevindingen van de door het hof aangestelde deskundige waarover tegenspraak werd gevoerd, hebben partijen kennis van deze verbeteringen en aanvullingen van de telastleggingen en hebben de beklaagden er zich kunnen op verdedigen.

Deze verbeteringen en aanvullingen laten de oorspronkelijke telastleggingen onverlet en de aldus verbeterde telastleggingen A en B, samen ook met de reeds in het tussenarrest van 13 december 2011 aangebrachte verbeteringen, hebben betrekking op dezelfde feitelijke gedragingen als diegene die er in de oorspronkelijke telastleggingen aan ten grondslag liggen.

Telkens hierna sprake is van de telastleggingen A en B betreft het deze telastleggingen zoals omschreven in de oorspronkelijke dagvaarding en hiervoor en in het tussenarrest van 13 december 2011 verbeterd.

4.

Uit de zich in het strafdossier bevindende processen-verbaal van voorlopige oplevering, de verklaring van de eerste beklaagde en de verklaringen van enkele eigenaars van de kwestieuze woningen en/of appartementen kan opgemaakt worden dat de ruwbouwwerken aan de eengezinswoningen en meergezinswoning op onderscheiden tijdstippen in de eerste helft van 2003 (tot 17 juli 2003) werden beëindigd. Rekening houdend met het verloop van de bouwwerken en de positie op plan van de regenwaterputten dient aangenomen te worden dat de regenwaterputten en rioleringsbuizen buiten het gebouw nog konden geplaatst worden nadat de ruwbouwwerken waren uitgevoerd. Dit brengt mee dat de

voor zover zij daartoe verplicht was – zie hierna –, de hemelwaterputten ten laatste in de loop van de eerste helft van 2003 (tot 17 juli 2003) had moeten plaatsten, afhankelijk van het tijdstip waarop de woningen en/of appartementen voorlopig werden opgeleverd, wilde zij voldoen aan de haar opgelegde stedenbouwkundige verplichting. De omstandigheid dat de hemelwaterputten ook nu nog kunnen geplaatst worden, brengt niet mee dat het misdrijf nog niet zou voltrokken zijn gezien aan deze specifiek opgelegde stedenbouwkundige verplichting diende voldaan te zijn bij het einde van de ruwbouwwerken en zeker vóór de eengezinswoningen en de appartementen in gebruik werden genomen door de bewoners. De tijdsbepaling van de aan de drie beklaagden te last gelegde misdrijven, omschreven onder de telastleggingen A en B, dient dan ook te worden verbeterd als volgt:

"de eerste (bouwheer), de tweede (bouwheer) en de derde (architect) op niet nader te bepalen data in de periode van 1 januari 2003 tot 17 juli 2003 en op 17 juli 2003" .

Deze verbetering van de tijdsbepaling laat de oorspronkelijke telastleggingen A en B onverlet en de beklaagden hebben er impliciet tegenspraak over gevoerd nu deze verbeterde tijdsbepaling zich volledig situeert binnen de door het openbaar ministerie in de oorspronkelijke dagvaarding weerhouden tijdsbepaling.

5.

De aan de drie beklaagden te last gelegde feiten, omschreven onder de telastleggingen A en B, zijn, voor zover bewezen, in hoofde van elk van deze beklaagden de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van een zelfde misdadig opzet, daar zij onderling verbonden zijn door eenheid van doel en verwezenlijking, waarvan de termijn van verjaring voor het geheel van de feiten, die elk onderling niet gescheiden zijn door een langere termijn dan de verjaringstermijn, slechts begint te lopen vanaf het laatste te last gelegde feit dat zich situeert op 17 juli 2003.
De verjaring van de strafvervolging werd laatst regelmatig gestuit door het hoger beroep van het openbaar ministerie op 1 oktober 2007.
Zonder een daad van schorsing van de verjaring zou de strafvordering tegen an vervallen zijn door verjaring op 1 oktober 2012.

Waar de te last gelegde feiten zich situeren vóór 2 september 2003, was de verjaringstermijn, nu ook de beklaagden en oger beroep hebben aangetekend, wat hen betreft evenwel geschorst gedurende één jaar vanaf de dag van de zitting waarop de strafvordering op de door de wet bepaalde wijze bij het vonnisgerecht werd ingeleid, dit is vanaf 2 maart 2007. Op 1 oktober 2007, stuitingsdatum waarop een nieuwe termijn van vijf jaar zou beginnen te lopen, was de verjaring van de strafvordering in hoofde van de beklaagden en nog geschorst gedurende 153 dagen zodat de nieuwe termijn van vijf jaar pas is beginnen lopen op 2 maart 2008.
Zonder een nieuwe daad van schorsing van de verjaring zou de strafvordering in hoofde van de eerste beklaagde en de tweede beklaagde vervallen zijn door verjaring op 2 maart 2013.

Op 29 maart 2011 werd de verjaring evenwel opnieuw geschorst door de inleiding van de zaak voor het hof en dit tot 29 maart 2012. De verjaring van de strafvordering in hoofde van de eerste beklaagde en de tweede beklaagde zou dan ook aan de orde zijn geweest op 2 maart 2014 en in hoofde van de derde beklaagde op 1 oktober 2013.

De bepalingen met betrekking tot de schorsing van de verjaring vervat in de wet van 16 juli 2002 tot wijziging van verschillende bepalingen teneinde inzonderheid de verjaringstermijnen voor de niet-correctionaliseerbare misdaden te verlengen (B.S. 5 september 2002) zijn immers ingevolge artikel 5.2 van deze wet, zoals gewijzigd door artikel 33 van de programmawet van 5 augustus 2003 (B.S. 7 augustus 2003), niet van toepassing op de in de telastleggingen A en B omschreven misdrijven. Op deze misdrijven blijven de bepalingen van artikel 24.1° van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoerd door de wet van 11 december 1998 tot wijziging, wat de verjaring van de strafvordering betreft, van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (B.S. 16 december 1998), van toepassing.
Het Grondwettelijk Hof heeft in antwoord op meerdere prejudiciële vragen hierover al uitdrukkelijk gesteld dat artikel 33 van de programmawet van 5 augustus 2003 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt (Grondwettelijk Hof nr. 12/2005, 19 januari 2005).

Naast door de schorsingsgrond waarvan hiervoor sprake, werd de verjaring van de strafvordering ook nog geschorst door de nieuwe grond van schorsing ingevoerd door de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie, in werking getreden op 10 februari 2013. Door artikel 7 van deze wet van 14 januari 2013 wordt artikel 24 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering aangevuld met twee leden, luidende:
"De verjaring van de strafvordering is geschorst telkens als, in het kader van de regeling van de rechtspleging, door de onderzoeksrechter of door de kamer van inbeschuldigingstelling wordt beslist dat bijkomende onderzoekshandelingen moeten worden verricht. Hetzelfde geldt telkens als de raadkamer in het kader van de regeling van de rechtspleging, ingevolge een overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, van het Wetboek van strafvordering ingediend verzoek, de rechtspleging niet kan regelen. De schorsing gaat in op de dag van de eerste zitting voor de raadkamer die vastgesteld werd met het oog op de regeling van de rechtspleging, zowel wanneer het verzoek geweigerd dan wel ingewilligd werd, en eindigt de dag voor de eerste zitting waarop de regeling van de rechtspleging door het onderzoeksgerecht wordt hervat, zonder dat elke schorsing evenwel langer dan een jaar mag duren.
De verjaring van de strafvordering is geschorst telkens als de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen. In dat geval is de verjaring geschorst vanaf de dag waarop het vonnisgerecht beslist om de zaak uit te stellen tot op de dag voor de eerste terechtzitting waarop de behandeling van de zaak door het vonnisgerecht wordt hervat, zonder dat elke schorsing van de verjaring evenwel langer dan een jaar mag duren."

Bij tussenarrest van 13 december 2011 werd de behandeling van de zaak uitgesteld met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen, meer bepaald werd door het hof een deskundige aangesteld met opdracht nader bepaald in het tussenarrest. Gezien de behandeling van de zaak na neerlegging van het deskundig verslag pas kon worden hervat op 24 september 2013, was de verjaring van de strafvordering overeenkomstig artikel 24 alinea 4 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering geschorst gedurende één jaar, meer bepaald van 13 december 2011 tot 13 december 2012. Een deel van deze schorsing viel samen met de schorsing overeenkomstig artikel 24.1° van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoerd door de wet van 11 december 1998 tot wijziging, wat de verjaring van de strafvordering betreft, van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (B.S. 16 december 1998), waarvan hiervoor reeds sprake. De verjaringstermijn dient derhalve nog verlengd te worden met de duur van de schorsing overeenkomstig artikel 24 alinea 4 van de voorafgaande titel

van het Wetboek van strafvordering die nog liep van 29 maart 2012 tot 13 december 2012, dit wil zeggen met 259 dagen.

Waar hiervoor uiteengezet werd dat de verjaring van de strafvordering in hoofde van de eerste beklaagde en de tweede beklaagde zou ingetreden zijn op 2 maart 2014 en in hoofde van de derde beklaagde op 1 oktober 2013, dient ingevolge de schorsingsgrond overeenkomstig artikel 24 alinea 4 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering de verjaringstermijn verlengd te worden met 259 dagen. Dit brengt mee dat de verjaring van de strafvordering in hoofde van de beklaagden en aan de orde is op 16 november 2014 en in hoofde van de derde beklaagde op 17 juni 2014.

Bij dit alles merkt het hof op dat krachtens de onmiddellijke uitwerking die een nieuwe wet inzake strafrechtspleging, in de regel, heeft, de nieuwe bij wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende justitie ingevoerde grond tot schorsing van de verjaring, van toepassing is op alle strafvorderingen die vóór de datum van inwerkingtreding van die wet zijn ontstaan en op die datum, krachtens de oude wet, nog niet zijn verjaard. Gezien de nieuwe wet geen uitzondering voorziet op deze algemene regel is deze regel van toepassing op het geheel van de rechtspleging, zelfs al dateert de bevolen bijkomende onderzoekshandeling reeds van vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet. (cfr. Cass., 15 maart 2000, J.T. 2000, 557).

Voor de feiten omschreven onder de telastleggingen A en B, is, rekening houdende met de hiervoor vermelde daden van stuiting en schorsing, de strafvordering in hoofde van de drie beklaagden dan ook, en anders dan de beklaagden stellen, niet verjaard.

6.

Gelet op de bevindingen van de door het hof aangestelde deskundige staat het vast dat de vier eengezinswoningen niet werden voorzien van elk een regenwaterput van 5.000 liter en dat de meergezinswoning niet werd voorzien van een regenwaterput van 7.000 liter. Het onderzoek dat de deskundige terzake deed, zoals weergegeven in zijn deskundig verslag met bijlagen, laat, anders dan de eerste beklaagde stelt, niet de minste ruimte meer voor enige twijfel over een negatief antwoord op de vraag of de hemelwaterputten werden geplaatst.

Ook anders dan de eerste beklaagde, daarin bijgetreden door de tweede beklaagde, stelt, bestond er wel degelijk een verplichting in hoofde van de om hemelwaterputten te voorzien. De aan de op 9 juli 2002 door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente afgeleverde stedenbouwkundige vergunning legde o.m. aan de op de goedgekeurde bouwplannen na te leven en stipuleerde ook uitdrukkelijk dat de afvoer van afvalwater en hemelwater gescheiden moet gebeuren op het bouwterrein. Op de goedgekeurde bouwplannen is voor elk van de vier eengezinswoningen een regenwaterput van 5.000 liter voorzien en is voor de meergezinswoning, bestaande uit drie appartementen, een regenwaterput van 7.000 liter voorzien (zie ook stuk 16 in onderkaft 1 van het strafdossier). Deze verplichting regenwaterputten te voorzien sluit overigens naadloos aan bij de verplichting de afvoer van afvalwater en hemelwater gescheiden te laten gebeuren. Door geen hemelwaterputten te voorzien werd de stedenbouwkundige vergunning van 9 juli 2002 niet nageleefd.

De gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 betreffende de lozing van huishoudelijk afvalwater, verplichte aansluiting op de openbare riolering en de afkoppeling van hemelwater afkomstig van particuliere woningen (zie stuk 100 tot en met 110 in onderkaft 1 van het strafdossier) bepaalt in artikel 7 § 2 dat bij nieuwbouw of vernieuwbouw van woongelegenheden met een dakoppervlakte groter dan 50 m² de bouwheer of eigenaar van de woning verplicht is een hemelwaterput met een minimale inhoud van 3 m³ met hergebruik of een infiltratievoorziening te installeren. In § 3.1° van artikel 7 wordt het volume van de hemelwaterput bepaald naargelang de dakoppervlakte en in § 3.2° wordt bepaald dat het hergebruik van het in de hemelwaterput gecapteerde water verplicht is door middel van een aangesloten pompinstallatie met een minimale aansluiting van 1 WC of wasmachine en dat een pompinstallatie niet verplicht is indien de verschillende aftappunten gravitair gevoed kunnen worden. Artikel 8 § 1 van de gemeentelijke verordening bepaalt dat bij nieuwbouw of vernieuwbouw de bouwheer of de eigenaar van de woning verplicht is het afvalwater en het hemelwater gescheiden af te voeren en dat voor de afvoer van het hemelwater de bepalingen van artikel 7 § 3.4° gelden.
Door geen hemelwaterputten te installeren werd artikel 7 van de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 niet nageleefd.

In de oorspronkelijke telastlegging B dient waar er staat *"in casu artikel 8 van de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 niet te hebben nageleefd zoals nader omschreven in tenlastelegging A"*, dit te worden gelezen als *"in casu artikel 7 van de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 niet te hebben nageleefd zoals nader omschreven in tenlastelegging A"*.
Het betreft de verbetering van een materiële vergissing waarover de beklaagden zich niet konden vergissen gezien de stukken in het strafdossier.

Door de gegevens van het opsporingsonderzoek, het door het hof bevolen deskundigenonderzoek en het onderzoek op de terechtzitting van het hof zijn de telastleggingen A en B, zoals hiervoor en in het tussenarrest van 13 december 2011 verbeterd, dan ook naar eis van recht bewezen.

Strafrecht is een schuldstrafrecht en de eerste, tweede en derde beklaagde kunnen slechts gestraft worden indien hun een schuldverwijt kan gemaakt worden. Voor de eerste beklaagde bestuurder van de moet vaststaan dat hij een invloed had of kon hebben op het strafbare handelen van de rechtspersoon of m.a.w. of hij enige invloed kon aanwenden om de overtredingen van de regelgeving waarop de bewezen telastleggingen A en B betrekking hebben te voorkomen of te beletten. Voor de derde beklaagde die de architect was, moet vaststaan dat hij wetens en willens als mededader op één van de wijzen als bepaald in artikel 66 van het Strafwetboek aan de misdrijven omschreven onder de telastleggingen A en B heeft meegewerkt.

Het Stedenbouwdecreet 1999 en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening – waarbij het hof met betrekking tot de toepasselijke decreetsbepalingen hier uitdrukkelijk verwijst naar wat onder randnummer 4.1 in het tussenarrest van 13 december 2011 werd uiteengezet – bevat geen aanduiding nopens het moreel element zodat het bewust en vrijwillig handelen van de eerste, de tweede en de derde beklaagde vaststaat. Dat van dit laatste sprake is wordt verondersteld bij het plegen van de materiële handeling, die als de uiting van de vrije en bewuste wil van deze beklaagden moet worden aangezien, nu zij het bestaan van een schulduitsluitingsgrond, zoals overmacht of onoverkomelijke dwaling, of van een rechtvaardigingsgrond, zoals noodtoestand, niet aanvoeren of enigszins geloofwaardig maken.

Het hof is van oordeel dat de eerste, de tweede en de derde beklaagde handelden in strijd met wat een normaal zorgvuldige en voorzichtige persoon, geplaatst in dezelfde feitelijke omstandigheden, zou hebben gedaan.
Het kan niet worden betwist dat deze beklaagden wisten dat de op 9 juli 2002 verleende stedenbouwkundige vergunning diende te worden nageleefd en dat zij dit niet hebben gedaan door de vier eengezinswoningen en de meergezinswoning niet elk te hebben voorzien van een hemelwaterput.

De tweede beklaagde was de bouwheer aan wie ook de stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd. Zij koos er bewust en vrijwillig voor om de hemelwaterputten niet te plaatsen.
Als bestuurder van de tweede beklaagde en voorzitter van de Raad van bestuur van tweede beklaagde had de eerste beklaagde die overigens op 1 juli 2003 in een akte met betrekking tot een op die datum gehouden buitengewone algemene vergadering van de als afgevaardigde bestuurder wordt vermeld (zie stuk 41 in onderkaft 16 van het strafdossier), en zeker nadat die op 2 oktober 2000 was benoemd tot gedelegeerd bestuurder, de vennootschap op 30 januari 2003 had verlaten (zie stuk 78 in onderkaft 1 van het strafdossier), de beslissingsmacht om de hemelwaterputten al dan niet te (doen) plaatsen. Van hem kon worden verwacht dat hij daartoe het nodige deed of de nodige instructies gaf. Wetens en willens heeft hij nagelaten zulks te doen. De uitleg van de eerste beklaagde dat hij er niet van op de hoogte was of er al dan niet hemelwaterputten werden geplaatst, is niet geloofwaardig. ploegbaas bij de verklaarde dat hij na het vertrek van in opdracht van de werken te heeft moeten verder afwerken zonder dat er een nieuwe werfleider werd aangesteld en dat hij opdracht kreeg om rechtstreeks aan te sluiten op het rioolnet (zie stuk 79 en 82 in onderkaft 1 van het strafdossier). Het hof ziet geen reden om geen geloof te hechten aan deze verklaring en uit deze verklaring kan genoegzaam afgeleid worden dat in weerwil van zijn door het hof niet geloofwaardig geachte verklaring dat hij niet alles zelf kon controleren, wist dat er geen hemelwaterputten waren geplaatst, nooit de opdracht heeft gegeven deze te plaatsen en nagelaten heeft het nodige te doen opdat deze verplicht te plaatsen hemelwaterputten alsnog zouden geplaatst worden.

Het maatschappelijk doel van de omvatte onder andere het oordeelkundig beheer van onroerend en roerend patrimonium en het behoud ervan, het uitvoeren van metsel- en betonwerken, het uitvoeren van ruwbouwwerken, algemene bouwonderneming.
De wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen is in werking sinds 2 juli 1999. Vanaf deze datum is een rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd. Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Cumulatie in de vervolging en veroordeling van rechtspersoon en natuurlijke persoon is evenwel mogelijk indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd.
Uit de hiervoor geschetste concrete omstandigheden blijkt dat de eerste beklaagde door wiens toedoen de tweede beklaagde handelde, bewust en buiten elke dwang, dit is wetens en willens, heeft gehandeld in strijd met de bepalingen van het Stedenbouwdecreet 1999. De onder de telastleggingen A en B omschreven misdrijven hebben een intrinsiek verband met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van de rechtspersoon en zijn, naar blijkt

uit de concrete omstandigheden, voor diens rekening gepleegd. De eerste beklaagde is samen met de tweede beklaagde strafrechtelijk verantwoordelijk voor de te last gelegde misdrijven, omschreven onder de telastleggingen A en B.

De derde beklaagde was de architect. De overeenkomst die hij had met de omvatte ook het toezicht op de uitvoering van de werken tot de oplevering ervan a rato van 1 bezoek per week en de bijstand bij de verrichtingen die nodig zijn voor de voorlopige en de definitieve oplevering. Op 21 februari 2003 deed de derde beklaagde als architect in aanwezigheid van de heer en mevrouw (eigenaars van de eengezinswoning), architect (architect van partij , en de voorlopige oplevering van de eengezinswoning van de heer en mevrouw in de in het proces-verbaal van voorlopige oplevering wordt verkeerdelijk huisnummer vermeld) en op 17 juli 2003 in aanwezigheid van toenmalige eigenares van het gelijkvloerse appartement in de meergezinswoning), de heer en mevrouw ouders van , en de voorlopige oplevering van het gelijkvloerse appartement in de meergezinswoning. Bij geen van beide voorlopige opleveringen maakte de derde beklaagde als architect melding van het ontbreken van de nochtans verplicht te plaatsen hemelwaterputten en van het nog moeten uitvoeren van deze werkzaamheden. De naleving van de stedenbouwkundige verplichting om te voorzien in hemelwaterputten rustte nochtans ook op de derde beklaagde als verantwoordelijke architect die toezicht had op de uitvoering van de werken. Hij had de en moeten wijzen op die stedenbouwkundige verplichting en hen, zo nodig, in gebreke stellen, wat hij op geen enkel ogenblik gedaan heeft. Als architect kan hij niet ernstig voorhouden dat hij niet wist dat de hemelwaterputten niet werden geplaatst. Hij had de plannen getekend en wist waar de hemelwaterputten dienden geplaatst te worden. Uit niets blijkt dat hij op enig ogenblik controle heeft uitgeoefend op het al dan niet plaatsen van de voorziene hemelwaterputten hoewel hij zulks heel gemakkelijk had kunnen doen. Hij kan zich thans niet verschuilen achter zijn eigen nalatigheid. Als architect verleende hij door zijn schuldig verzuim zodanige hulp bij de uitvoering van het misdrijf dat het zonder zijn bijstand niet had kunnen worden gepleegd. In plaats van de samenwerking met de op te schorten omdat de in te opgelegde stedenbouwkundige verplichting niet naleefden, liet hij hen ongemoeid en ging hij zelfs over tot de voorlopige oplevering van twee woonentheden. Toen hij op 11 september 2003 zijn contractuele verbintenissen met de wel heeft opgeschort, was dit enkel omdat de niet overging tot betaling. Het verweer van de derde beklaagde dat er op gesteund is dat hij geen toezichtsverplichting meer had na 11 september 2003 is irrelevant nu hiervoor onder randnummer 4 werd uiteengezet dat de aan de drie beklaagden te last gelegde misdrijven omschreven onder de telastleggingen A en B werden gepleegd op niet nader te bepalen data in de periode van 1 januari 2003 tot 17 juli 2003 en op 17 juli 2003.

Door de gegevens van het opsporingsonderzoek, het door het hof bevolen deskundigenonderzoek en het onderzoek op de terechtzitting van het hof zijn de telastleggingen A en B, zoals hiervoor en in het tussenarrest van 13 december 2011 verbeterd, ook wat de tijdsbepaling betreft, dan ook in hoofde van de eerste beklaagde de tweede beklaagde en de derde beklaagde voor het hof naar eis van recht bewezen.

Ook de verzwarende omstandigheid dat de misdrijven omschreven onder de telastleggingen A en B, zoals hiervoor en in het tussenarrest van 13 december 2011 verbeterd, ook wat de tijdsbepaling betreft, werden gepleegd door professionelen, in deze door personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of

opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden bij de uitoefening van hun beroep in de zin van artikel 146 laatste lid van het Stedenbouwdecreet 1999 en sinds 1 september 2009 artikel 6.1.1, tweede lid VCRO, is in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde bewezen.

7.
De feiten die aan de in hoofde van de eerste beklaagde de tweede beklaagde en de derde beklaagde bewezen verklaarde telastleggingen A en B, zoals hiervoor en in het tussenarrest van 13 december 2011 verbeterd, ook wat de tijdsbepaling betreft, ten grondslag liggen, zijn in hoofde van deze beklaagden de uiting van een zelfde misdadig opzet en maken slechts één misdrijf uit zodat ingevolge artikel 65 van het Strafwetboek voor deze samen slechts één straf dient te worden opgelegd.

De eerste en de tweede beklaagde hebben wetens en willens een manifest wederrechtelijke toestand tot stand gebracht en de derde beklaagde heeft hiertoe onontbeerlijke hulp verleend. Het belang van de gemeenschap bij de naleving van de voorschriften die een goede ruimtelijke ordening beogen hebben zij totaal ondergeschikt gemaakt aan hun onderscheiden persoonlijk belang, niettegenstaande zij als professionelen zeker beter moesten weten.
De minimum geldboete van € 2.000 zou daarom voor elke beklaagde een passende bestraffing zijn, van aard hen te doen inzien dat zij zich in de toekomst aan de decretale voorschriften ter zake dienen te houden.

Terecht evenwel roept de eerste beklaagde, daarin bijgetreden door de tweede beklaagde, in dat de redelijke termijn werd overschreden (miskenning van artikel 6.1 van het Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, hierna EVRM genoemd).
In strafzaken heeft de vereiste van de redelijke termijn tot doel te vermijden dat de beklaagde al te lang in onzekerheid verkeert over de uitkomst van de strafvervolging.
Uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de procedure vanaf de eerste vaststellingen (12 januari 2005) een normaal verloop kende tot en met het bestreden vonnis van 14 september 2007, dat zowel de eerste en de tweede beklaagde als het openbaar ministerie hoger beroep hebben aangetekend tegen het vonnis van 14 september 2007 en dat er tussen het instellen van het hoger beroep en de inleidingzitting voor dit hof (29 maart 2011) een periode van inactiviteit was van ongeveer 42 maanden.
Die lange periode van inactiviteit, die niet aan de beklaagden te wijten is, brengt, nog afgezien van de zeer lange duur van het deskundigenonderzoek en het lange beraad, mee dat het hof van oordeel is dat de artikelen 6.1 EVRM en 14.3.c van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR), volgens dewelke eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft op behandeling van zijn zaak "binnen een redelijke termijn" (EVRM) en op een berechting ervan "zonder onredelijke vertraging" (IVBPR), werden geschonden doordat de redelijke termijn werd overschreden en er een onredelijke vertraging is geweest.
Krachtens artikel 13 EVRM hebben de beklaagden dan ook recht op een daadwerkelijke rechtshulp voor het hof, dat een passend rechtsherstel moet bieden.
Deze verdragsbepalingen geven echter niet aan welke gevolgen het hof dient te verbinden aan deze vaststelling; inzonderheid bepalen voormelde verdragen niet dat de sanctie het verval van de strafvordering zou moeten zijn. Deze verdragsbepalingen, noch enige andere internationale of nationale rechtsregel voorzien in de niet-ontvankelijkheid, de niet-toelaatbaarheid of het verval van de strafvordering als enig mogelijke sanctie voor de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn en onredelijke vertraging. De overschrijding van de redelijke termijn

en de onredelijke vertraging, waarbij er generiek aanwijzing is dat die de situatie van de beklaagden nadelig zouden hebben beïnvloed op het vlak van de bewijslevering of op de uitoefening van het recht van verdediging, zijn niet zodanig dat zij daartoe zouden moeten leiden.
Niettemin berokkent het onredelijk lang uitblijven van een definitieve veroordeling op zich toch een bepaalde schade die voor herstel in aanmerking komt. De overschrijding van de redelijke termijn levert op zich immers een kreuking op van een aan de beklaagden door artikel 6.1 EVRM en 14.3.c. IVBPR verleend fundamenteel recht.
Gelet op het bepaalde in artikel 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering kan het hof zich beperken tot het uitspreken van een straf onder het minimum of zelfs, wanneer het hof zou oordelen dat een bestraffing in de gegeven omstandigheden niet langer verantwoord zou zijn, het uitspreken van de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring.
Naar het oordeel van het hof brengt de aard van de bewezen verklaarde telastleggingen echter mee dat, niettegenstaande het onverantwoord lang aanslepen van de zaak in graad van beroep, niet alleen de vaststelling van de schuld nog noodzakelijk is, maar dat tevens een bestraffing maatschappelijk volkomen verantwoord blijft.
Het hof is van oordeel dat de schade ingevolge het onredelijk lang uitblijven van de uitspraak in graad van tweede aanleg hier passend en voldoende wordt hersteld door de bestraffing die zou zijn opgelegd indien de redelijke termijn niet was overschreden (zie hoger) te milderen in die zin dat de geldboete met toepassing van artikel 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering wordt herleid tot € 300 voor elke beklaagde.

Teneinde het preventieve en repressieve karakter van de uitgesproken straffen niet te ondermijnen, is het hof, in acht genomen de aard en de ernst van de bewezen feiten, van oordeel dat geen uitstel van tenuitvoerlegging van deze straffen kan verleend worden.

De in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde bewezen verklaarde misdrijven werden gepleegd na 31 december 2001, doch vóór 1 maart 2004, zodat elke geldboete, uitgedrukt in euro, met 40 opdecimen moet worden verhoogd.

8.
De eerste, de tweede en de derde beklaagde dienen elk als veroordeelde tot een correctionele hoofdstraf te worden verplicht tot het betalen van de bijdrage tot financiering van het bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders die sedert 17 december 2005 € 25 bedraagt en thans sedert 1 januari 2012 dient vermeerderd te worden met 50 opdecimen tot € 150, ongeacht de datum van de bewezen verklaarde feiten; deze bijdrage heeft een eigen aard en is geen straf.

9.
De vaste vergoeding verschuldigd krachtens artikel 6 van de programmawet (II) van 27 december 2006 bedraagt krachtens artikel 91, tweede lid, van het Algemeen Reglement op de gerechtskosten in strafzaken, vastgesteld bij koninklijk besluit van 28 december 1950, zoals laatst gewijzigd bij *koninklijk besluit van 13 november 2012 tot wijziging van het Algemeen Reglement op de gerechtskosten in strafzaken, vastgesteld bij koninklijk besluit van 28 december 1950, wat betreft de administratieve kosten in strafzaken* (B.S. 29 november 2012, inwerkingtreding op 1 december 2012), thans, na indexatie, € 51,20.

De drie beklaagden dienen elk, ongeacht de datum van de bewezen verklaarde feiten, tot deze vaste vergoeding van € 51,20 te worden veroordeeld; deze bijdrage heeft immers een eigen aard en is geen straf.

10.1.
Bij brief van 24 maart 2005 en bij brief van 3 juni 2005 werd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente aan de procureur des Konings te Dendermonde ter kennis gebracht dat het college in zitting van 22 maart 2005 had beslist een herstelvordering in te leiden tot het uitvoeren van aanpassingswerken, nl. het plaatsen van de hemelwaterputten (zie stuk 66 en 68 in onderkaft 1 van het strafdossier). Als motief voor de herstelvordering wordt er op gewezen dat de aanleg kadert in het Vlaamse en gemeentelijk beleid desbetreffende en wordt verwezen naar de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999.

Bij brief van 6 juli 2006 liet de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur aan de procureur des Konings te Dendermonde kennen zich bij de door het college van burgemeester en schepenen ingeleide herstelvordering aan te sluiten en deze tot de zijne te maken. Tevens werd door de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur gevorderd deze herstelmaatregel te koppelen aan een dwangsom van € 100 per dag bij niet uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn en werd machtiging gevraagd tot ambtshalve uitvoering van de uitspraak.

De vordering is gesteund op artikel 149 § 1 Stedenbouwdecreet 1999, thans artikel 6.1.41 VCRO.

10.2.
Voorafgaandelijk merkt het hof op dat de overschrijding van de redelijke termijn in de zin van artikel 6 EVRM, zoals hiervoor vastgesteld, niet impliceert dat ter zake het recht van de overheid om te vorderen dat een einde wordt gesteld aan de door het stedenbouwmisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand zou vervallen.
De vaststelling dat inzake stedenbouw het herstel, bestaande in het uitvoeren van aanpassingswerken, een straf is in de zin van artikel 6.1 EVRM, brengt enkel met zich mee dat de waarborgen van die bepaling moeten worden in acht genomen; het blijft voor de strafrechter mogelijk, ook wanneer hij vaststelt dat de redelijke termijn is overschreden, dit herstel te bevelen teneinde de gevolgen van het stedenbouwmisdrijf te doen ophouden en te voorkomen dat de beklaagde het voordeel uit het door hem gepleegde misdrijf behoudt.

10.3.
De herstelvordering werd voor de rechter ingeleid op een ogenblik dat de vereiste van een eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, thans de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, ingevoerd ingevolge de wijziging van artikel 149 § 1 Stedenbouwdecreet 1999 door artikel 8 van het decreet van 4 juni 2003, nog niet bestond omdat de bepalingen met betrekking tot het eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid toen nog niet waren in werking getreden. Deze vereiste bestond immers volgens artikel 198bis Stedenbouwdecreet 1999 slechts nadat de Hoge Raad was opgericht en het huishoudelijk reglement had goedgekeurd.

Artikel 198 Stedenbouwdecreet 1999 bepaalt:

"De rechter kan vóór 16 december 2005 ingediende herstelvorderingen die nog niet door de Hoge Raad voor het Herstelbeleid of de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid werden geadviseerd, alsnog voor advies voorleggen aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid."

Het strafdossier bevat echter de toereikende gegevens die het hof toelaten de herstelvordering te beoordelen binnen de perken van zijn bevoegdheid.
In de gegeven omstandigheden is het dan ook niet opportuun noch nodig de vordering van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waarbij de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur zich heeft aangesloten, alsnog voor aansluitend advies aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid voor te leggen.

10.4.
De gevorderde aanpassingswerken werden nog niet uitgevoerd. Er is evenmin een regularisatie in overeenstemming met een hiertoe verleende stedenbouwkundige vergunning.

10.5.
Artikel 6.1.41.§1, eerste lid VCRO bepaalt: "Naast de straf kan de rechtbank bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen (...)".
Deze bepaling moet worden gelezen in de context van artikel 159 van de Grondwet, krachtens hetwelk het hof geen gevolg mag geven aan de bestuurshandelingen die niet met de wetten overeenstemmen. Het hof dient de herstelvordering op haar externe en interne wettigheid te toetsen en te onderzoeken of ze strookt met de wet dan wel of ze op machtsoverschrijding of machtsafwending berust. Meer bepaald dient het hof na te gaan of de beslissing van het bevoegde bestuur om aanpassingswerken te vorderen uitsluitend met het oog op de goede ruimtelijke ordening is genomen. Wanneer vastgesteld wordt dat de vordering van de overheid steunt op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van de goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, moet het hof deze vordering zonder gevolg laten. Het behoort het hof echter niet de opportuniteit van de gevorderde maatregel te beoordelen.

De grondslag van de herstelvordering is niet zozeer een bepaald misdrijf, maar wel de stedenbouwkundige verplichting die moet worden nageleefd en waarvan de niet naleving ook strafrechtelijk wordt gesanctioneerd. Het teniet doen van de materiële gevolgen van het misdrijf, wat ook de aard van het misdrijf is, verhindert dat een met de wet strijdige toestand blijft bestaan en dat de overtreder het voordeel van de door hem begane overtreding behoudt.

Het hof is van oordeel dat, in acht genomen de motieven aangehaald in de herstelvordering van het college van burgemeester en schepenen, de vordering niet steunt op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van de goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is. De vordering is toereikend gemotiveerd door de verwijzing naar de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 waaruit blijkt dat voor de bescherming van het oppervlakte- en grondwater en voor het verkleinen van de kans op mogelijke overstromingen en overstorten het plaatsen van hemelwaterputten noodzakelijk is, reden waarom in de stedenbouwkundige vergunning van 9 juli 2002 de verplichting werd opgelegd de

eengezinswoningen en de meergezinswoning elk te voorzien van een hemelwaterput, en de feitelijke vaststelling dat de eengezinswoningen en de meergezinswoning werden opgericht zonder dat voorzien werd in de verplicht te plaatsen hemelwaterputten.
De door de herstelvorderende overheid gevorderde aanpassingswerken zijn dan ook nog steeds noodzakelijk om aan de gevolgen van de misdrijven omschreven in de telastleggingen A en B een einde te stellen.
Het voordeel voor de goede ordening van de ruimte door het uitvoeren van de aanpassingswerken weegt op tegen de last die er voor de overtreders uit voortvloeit. De door het hof aangestelde deskundige bevestigt overigens dat rekening houdende met de aangelegde terreinen de plaatsing van de regenwaterputten ook heden nog kan uitgevoerd worden. De omstandigheid dat de beklaagden geen eigenaar zijn van de woningen/appartementen en dat diverse eigenaars de plaatsing van de regenwaterputten zouden weigeren is irrelevant voor de beoordeling van het al dan niet onredelijk karakter van de herstelvordering, temeer de regenwaterputten alsnog kunnen geplaatst worden zonder dat de huidige eigenaars daar nadelen kunnen van ondervinden.
Het bestuur heeft uit de correct beoordeelde feitelijke situatie de naar recht en redelijkheid verantwoorde conclusie getrokken. De herstelvordering staat in verhouding tot de ernst van de overtreding en zij is niet kennelijk onredelijk omdat het herstel van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening niet kan bewerkstelligd worden door een minder ingrijpende en wettelijk toegelaten maatregel. Het hof ziet dan ook geen reden om de vordering tot herstel zonder gevolg te laten.
Kortom, tot de herstelvordering werd beslist door de bevoegde instantie met inachtneming van de substantiële vormvoorschriften; het blijkt niet dat deze vordering werd genomen met machtsafwending, machtsoverschrijding of miskenning van enig algemeen beginsel van behoorlijk bestuur; zij strookt met de wet.

10.6.
De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur vordert de niet nakoming van het bevel tot het uitvoeren van aanpassingswerken te sanctioneren met de verbeurte van een dwangsom van € 100,00 per dag vertraging.

Gelet op het lange talmen van de eerste, de tweede en de derde beklaagde om tot het uitvoeren van de aanpassingswerken over te gaan wordt terecht de verbeurte van een dwangsom gevorderd bij niet naleving van het bevel tot het uitvoeren van aanpassingswerken. De hierna uitgesproken modaliteiten vormen een gepaste en noodzakelijke aansporing van de eerste, de tweede en de derde beklaagde om hiertoe zelf over te gaan.
De lange tijd sedert dewelke de eerste, de tweede en de derde beklaagde reeds konden overgaan tot het uitvoeren van de aanpassingswerken en de ruime termijn welke hen thans hiertoe nog wordt verleend, brengen mee dat er geen reden is om bij toepassing van artikel 1385bis laatste alinea van het Gerechtelijk Wetboek nog een zekere termijn te bepalen waarna de veroordeelden pas de dwangsom zullen kunnen verbeuren.

11.
Rekening houdend onder meer met het groot tijdsverloop sedert de feiten en de afwezigheid van enige aanwijzing in andere zin, zijn er klaarblijkelijk geen burgerlijke belangen die niet in staat van wijzen zouden zijn, zodat ambtshalve geen burgerlijke belangen meer dienen te worden aangehouden.

OP DEZE GRONDEN,
het hof, rechtsprekend op tegenspraak,

Gelet op de artikelen hiervoor aangehaald in de telastleggingen en onder het hiervoor geciteerde randnummer 4.1 van het tussenarrest van 13 december 2011 en op de artikelen:

- 2, 5, 7, 7*bis*, 38, 39, 40, 41, 41*bis*, 50, 65 al. 1 en 66 van het Strafwetboek,
- 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering,
- 162, 182, 184, 185, 190, 190*ter*, 194, 195, 199, 200, 210, 211 en 211*bis* van het Wetboek van Strafvordering,
- 11 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd door artikel 5 van de Bijzondere Wet van 16 juli 1993,
- 2 van de wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet,
- 5 van het decreet van 7 december 2001 tot regeling van enkele gevolgen van de invoering van de euro in de Vlaamse regelgeving,
- 1 van de wet van 5 maart 1952, zoals gewijzigd door artikel 36 van de wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid en door artikel 2 en 3 van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen inzake justitie,
- 28 en 29 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, zoals gewijzigd door artikel 3 van de programmawet van 24 december 1993, door artikel 23 van het koninklijk besluit van 19 december 2003 en door artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 oktober 2005,
- 91, 2° lid, van het koninklijk besluit van 28 december 1950, zoals gewijzigd door artikel 1 van het koninklijk besluit van 13 november 2012,
- 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Ten gronde beslissend met eenparige stemmen over de reeds bij tussenarrest van 13 december 2011 ontvankelijk verklaarde hoger beroepen en nadat het bestreden vonnis reeds bij genoemd tussenarrest werd tenietgedaan:

Zegt dat de telastleggingen A en B, zoals omschreven in de oorspronkelijke dagvaarding, en ook rekening houdend met de reeds bij tussenarrest van 13 december 2011 aangebrachte verbeteringen, dienen te worden gelezen als volgt:

"te

de eerste (bouwheer), de tweede (bouwheer) en de derde (architect) op niet nader te bepalen data in de periode van 1 januari 2003 tot 17 juli 2003 en op 17 juli 2003:

door het wanbedrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks te hebben meegewerkt, of door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd, of door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt, als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek

A. Bij inbreuk op de artikelen 2, 99 § 1-1°, 146 al. 1-1°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening de bij artikel 99 § 1,1° bepaalde handelingen, werken of wijzigingen hetzij zonder voorafgaande vergunning hetzij in strijd met de vergunning hetzij na verval,

vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning hetzij in geval van schorsing van de vergunning te hebben uitgevoerd, voortgezet of in stand gehouden, door in strijd met de stedenbouwkundige vergunning te hebben gebouwd, op een grond één of meer vaste inrichtingen te hebben geplaatst, een bestaande vaste inrichting of bestaand bouwwerk te hebben afgebroken, herbouwd, verbouwd of uitgebreid, met uitzondering van instandhoudings- of onderhoudswerken die geen betrekking hebben op de stabiliteit,

in casu,

het niet naleven van de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door het college van burgemeester en schepenen op 9 juli 2002,
door op de percelen te eengezinswoningen niet ieder te hebben voorzien van een hemelwaterput van 5.000 liter en op het perceel de meergezinswoning niet te hebben voorzien van een hemelwaterput van 7.000 liter

gelegen in ruimtelijk niet kwetsbaar gebied, meer bepaald in woongebied volgens het gewestplan vastgesteld bij koninklijk besluit van 30 mei 1978

B. *Bij inbreuk op de artikelen 2, 146, eerste lid, 6°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, een inbreuk op de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften uitgevaardigd krachtens onderhavig decreet, te hebben gepleegd na de datum van inwerkingtreding van dit decreet, of dit te hebben voortgezet of in stand gehouden, op welke wijze ook, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn,*

In casu artikel 7 van de gemeentelijke verordening van 8 juli 1999 niet te hebben nageleefd zoals nader omschreven in tenlastelegging A.

Met de omstandigheid voor de eerste, de tweede en de derde dat de telastleggingen A en B gepleegd werden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, verkavelen, te koop, te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussen personen optreden bij de uitoefening van hun beroep in de zin van art. 146 laatste lid van het decreet van 18 mei 1999.

De kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp van het misdrijf is, zijnde:
Ligging:
- *Perceel*
- *Perceel*
- *Perceel*
- *Perceel*
- *Perceel*

Aard en oppervlakte:
- *Perceel huis 1 a en 72 ca*
- *Perceel huis 2 a en 2 ca*
- *Perceel huis 2 a en 43 ca*
- *Perceel huis 2 a en 75 ca*
- *Perceel appartement gelijkvloers, appartement 1e verdieping en appartement 2e verdieping 2 a en 20 ca*

Wijk en nummer van het kadaster:

en de eigenaars ervan geïdentificeerd zijnde als:
- *Perceel geboren te op wonende te*
- *Perceel gevestigd te met ondernemingsnummer*
- *Perceel geboren te op en geboren te op beiden wonende te*
- *Perceel geboren te op en geboren te op beide wonende te*
- *Perceel*
  - *appartement gelijkvloers: wonende te*
  - *appartement 1e verdieping: wonende te*
  - *appartement 2e verdieping: wonende te*

die de eigendomstitel hebben verkregen
- *Perceel krachtens de akte van aankoop d.d. 09/12/2003*
- *Perceel krachtens de akte van aankoop d.d. 29/09/2003*
- *Perceel krachtens de akte van aankoop d.d. 21/05/2003*
- *Perceel krachtens de akte van aankoop d.d. 14/02/2003*
- *Perceel krachtens onderscheiden akten van aankoop, precieze data ervan niet gekend zijnde."*

Verklaart de telastleggingen A en B in hoofde van de eerste beklaagde de tweede beklaagde en de derde beklaagde bewezen.

Stelt vast dat de verzwarende omstandigheid dat de misdrijven omschreven onder de telastleggingen A en B werden gepleegd door personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden bij de uitoefening van hun beroep in de zin van artikel 146 laatste lid van het Stedenbouwdecreet 1999 en sinds 1 september 2009 artikel 6.1.1, tweede lid VCRO, in hoofde van de eerste, de tweede en de derde beklaagde is bewezen.

Veroordeelt de eerste beklaagde voor de bewezen verklaarde telastleggingen A en B samen en bij toepassing van artikel 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering tot een geldboete van € 300, verhoogd met 40 opdeciemen, aldus gebracht op € 1.500.

Veroordeelt de tweede beklaagde voor de bewezen verklaarde telastleggingen A en B samen en bij toepassing van artikel 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering tot een geldboete van € 300, verhoogd met 40 opdeciemen, aldus gebracht op € 1.500.

Veroordeelt de derde beklaagde voor de bewezen verklaarde telastleggingen A en B samen en bij toepassing van artikel 21*ter* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering tot een geldboete van € 300, verhoogd met 40 opdeciemen, aldus gebracht op € 1.500.

Zegt dat bij gebreke van betaling binnen de wettelijk bepaalde termijn de aan de eerste beklaagde en de derde beklaagde opgelegde geldboete van elk € 300, vermeerderd met 40 opdeciemen, aldus gebracht op € 1.500, telkens zal mogen vervangen worden door een vervangende gevangenisstraf van twee maanden.

Legt de beklaagden en elk de verplichting op een bedrag van € 25,00, verhoogd met 50 opdeciemen, aldus gebracht op € 150, te betalen bij wijze van bijdrage tot de financiering van het bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders.

Beveelt aan de beklaagden en over te gaan tot het uitvoeren van aanpassingswerken aan het onroerend goed gelegen te en erin bestaande dat elk van de vier eengezinswoningen wordt voorzien van een hemelwaterput van 5.000 liter en dat de meergezinswoning wordt voorzien van een hemelwaterput van 7.000 liter, en dit binnen een termijn van één jaar vanaf de dag waarop dit arrest in kracht van gewijsde zal treden.

Beveelt dat voor het geval dat de aanpassingswerken niet worden uitgevoerd binnen voormelde termijn van één jaar de stedenbouwkundige inspecteur en/of het college van burgemeester en schepenen van de gemeente ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien, overeenkomstig hetgeen thans is bepaald in artikel 6.1.46 VCRO.

Zegt voor recht dat op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur door de veroordeelden en elk een dwangsom zal worden verbeurd van € 100,00 per dag vertraging in de nakoming van dit bevel, te rekenen vanaf het verstrijken van de termijn van één jaar vanaf de dag waarop dit arrest in kracht van gewijsde zal treden.

Veroordeelt de beklaagden en hoofdelijk tot de kosten in de beide aanleggen gevallen aan de zijde van het openbaar ministerie, in hun geheel begroot op € 145,55 in eerste aanleg en op € 3.684,80 in beroep.

(Kosten eerste aanleg ten laste van de eerste, de tweede en de derde beklaagde: dagvaarding 1e beklaagde: 61,29 euro (1/2 van 102,59 euro) + dagvaarding 2e beklaagde: 9,74 euro + dagvaarding 3e beklaagde: 61,29 euro (1/2 van 102,59 euro) = subtotaal: 132,92 euro + 10 % op het geheel: 13,23 euro = totaal: 145,55 euro).

(Kosten hoger beroep: afschrift tussenvonnis: 17,10 euro + afschrift vonnis: 34,20 euro + opstelrecht: 2 x 30,00 euro + expeditierecht: 3 x 2,65 euro + dagvaarding 1e en 3e beklaagde: 57,57 euro + dagvaarding 2e beklaagde: 111,65 euro + afschrift tussenarrest d.d. 13-12-2011: 28,50 euro + kosten deskundige: 3.082,25 euro = subtotaal: 3.349,82 euro + 10 % op het geheel: 334,98 euro = totaal: 3.684,80 euro).

Veroordeelt de beklaagden en elk tot betaling van de vaste vergoeding van € 51,20.

Zegt dat er geen aanleiding is om de burgerlijke belangen verder ambtshalve aan te houden.

Dit arrest is gewezen door het hof van beroep te Gent, zeventiende correctionele kamer,
samengesteld uit:
- kamervoorzitter;
- raadsheer;
- raadsheer;
en bijgestaan door:
- griffier;

en na ondertekening door voornoemden, uitgesproken in openbare terechtzitting, door de zeventiende correctionele kamer bij het hof van beroep te Gent, op 10 juni 2014,
door:
- kamervoorzitter;
in aanwezigheid van het openbaar ministerie:
- substituut-procureur-generaal;
en bijgestaan door:
griffier.